

De interprofessionele Leergemeenschap

Optimale Maatschappelijke Ondersteuning van Burgers

In dit project is het werken met innovatieve leergemeenschappen geanalyseerd. Deze factsheet bevat achtergrondinformatie en biedt een overzicht van kritische succesfactoren.

Achtergrond

In de periode 2016-2018 heeft er vanuit Zuyd Hogeschool een RAAK Publiek project met de naam Optimale Maatschappelijke Ondersteuning van Burgers plaatsgevonden. Twee leergemeenschappen in twee grote Limburgse gemeenten zijn volgens de stappen van actieonderzoek aan de slag gegaan met een aantal thema's en leervragen in kader van de transformatie van het sociale domein.

Wat is een leergemeenschap?

Een leergemeenschap biedt een ontmoetingsplek voor mensen met een gezamenlijke interesse en bij voorkeur verschillende achtergronden. De leergemeenschap is gebaseerd op het gedachtegoed van Lave en Wenger. Zij gebruiken de term Community of Practice (CoP). Een CoP wordt volgens Lave en Wenger beschreven als een groep mensen met een gezamenlijke concern of passie voor iets wat ze doen en die hun kennis en ervaring rond een bepaald thema of vakgebied delen en met elkaar leren om beter met de problemen en uitdagingen in de praktijk om te gaan. Door samen te leren en te reflecteren probeert men in een CoP tot verbetering te komen.

De doelen van de leergemeenschap

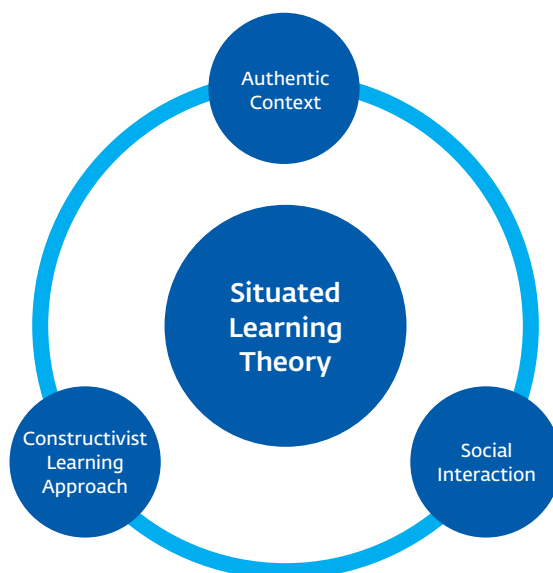
- Deskundigheidsbevordering
- Ontwikkelen van beroepsidentiteit
- Verbeteren van de praktijk
- Bevorderen van onderlinge samenwerking

Onderliggende theorie: Situated Learning Theory (Lave en Wenger)

- Leren is een construerende activiteit (onderliggende constructivistische visie)
- Leren is fundamenteel een sociale activiteit
- Leren is een gesitueerde activiteit (vindt plaats binnen een authentieke context en cultuur). Leren vindt plaats in praktijken.

Lectoraat Wijkgerichte Zorg

In het lectoraat Wijkgerichte Zorg wordt gewerkt aan de ontwikkeling, evaluatie en implementatie van nieuwe zorg- en welzijnsconcepten in wijken, ter ondersteuning van de zelfredzaamheid van kwetsbare groepen. In deze nieuwe concepten wordt ook naar de rol van de gebouwde omgeving en de inzet van ondersteunende zorgtechnologie gekeken.

5 Kritische succesfactoren

De evaluatie van de toepassing van de leergemeenschap als instrument om tot innovatie en praktijkverbetering te komen, laat 5 kritische succesfactoren zien.

1

Investeer in gedegen vooronderzoek

- Voer oriënterende gesprekken met betrokkenen en stakeholders om leerthema's en leervragen te genereren.
- Creëer draagvlak op alle lagen (uitvoerders, beleidsmakers, managers).
- Selecteer en betrek intrinsiek gemotiveerde burgers en beroepskrachten.

2

Realiseer de belangrijkste randvoorwaarden en faciliteer

- Faciliteer deelnemers in tijd en ruimte.
- Geef deelnemers erkenning voor deelname.
- Zorg voor een onkostenvergoeding voor deelnemende burgers.
- Richt een klankbordgroep op van betrokken stakeholders en organisaties (consult- en disseminatiefunctie).
- Richt een stuurgroep op en borg hiermee de eindverantwoordelijkheid.

3

Stel een competente procesbegeleider aan

Rollen

- Technisch voorzitterschap (directief).
- Stimuleren lerend vermogen.
- Kwartiermaker.
- Lead Link.

Competenties

- Affiniteit met inhoud.
- Alertheid op groepsproces en communicatieniveaus.
- Context bewustzijn (o.a. persoonlijke, organisatie, politieke en maatschappelijke contexten).
- Onderzoeksvaardigheden (eventueel, niet noodzakelijk).
- Politieke gevoeligheid.
- Kennis van leerprocessen.
- Kennis van groepsdynamica en groepsbegeleiding.

4

Zorg voor structuur en organisatie

- Maak duidelijke afspraken over de werkwijze, rolverdeling, planning.
- Bespreek de onderlinge verwachtingen.
- Stuur aan op het vaststellen van een concreet plan van aanpak.
- Besteed aandacht aan de PR van de leergemeenschap. Zorg voor bekendheid en publiceer de resultaten.
- Zorg voor een goede positionering van de leergemeenschap (mandaat, besluitvorming).
- Directief voorzitterschap: sturend op werkwijze & begeleiding van groepsprocessen.

5

Geef aandacht aan de groepsdynamiek en -ontwikkeling

- Investeer in de onderlinge kennismaking en leer hierdoor elkaar beter begrijpen.
- Stimuleer de gezamenlijke concern, betrokkenheid, draagvlak.
- Reflecteer periodiek op het groepsproces.

Onderzoekers

Dr. Jérôme van Dongen
Jhoy Dassen

Informatie en contact

Voor tips of vragen kunt u contact opnemen met:
jerome.vandongen@zuyd.nl

Website

www.zuyd.nl/onderzoek/
lectoraten/wijkgerichte-zorg

Zuyd Onderzoek

Faculteit Gezondheidszorg
Lectoraat Wijkgerichte Zorg

Nieuw Eyckholt 300
6419 DJ Heerlen
Postbus 550
6400 AN Heerlen

Literatuurbronnen

- Wenger, E., McDermott, R. A., & Snyder, W. (2002). *Cultivating communities of practice: A guide to managing knowledge*. Harvard Business Press.
- Wenger, E. (2011). *Communities of practice: A brief introduction*.